

NEUMANN JÁNOS EGYETEM

KERTÉSZETI ÉS VIDÉKFEJLESZTÉSI KAR

III. GAZDÁLKODÁS ÉS MENEDZSMENT TUDOMÁNYOS KONFERENCIA

KECSKEMÉT

**III. GAZDÁLKODÁS ÉS MENEDZSMENT
TUDOMÁNYOS KONFERENCIA**

„VERSENYKÉPESSÉG ÉS INNOVÁCIÓ”

**III. GAZDÁLKODÁS ÉS MENEDZSMENT
TUDOMÁNYOS KONFERENCIA**

„VERSENYKÉPESSÉG ÉS INNOVÁCIÓ”

2018. szeptember 27-28.

KECSKEMÉT

Szerkesztette: Dr. Kőszegi Irén Rita
adjunktus

Felelős kiadó: Dr. Ferencz Árpád
a konferencia elnöke
Neumann János Egyetem Kertészeti és
Vidékfejlesztési Kar

Kiadás éve: 2019

ISBN 978-615-5817-19-9

III. Gazdálkodás és Menedzsment Tudományos Konferencia

MAGYAR STARTUP KÖZÖSSÉG IRÁNYTŰ HUNGARIAN STARTUP COMMUNITY COMPASS

Csákné Filep Judit¹ - Radácsi László²

¹Főiskolai docens, Nyíregyházi Egyetem, 4400 Nyíregyháza, Sóstói út 31/B.,
filep.judit@nye.hu

²Tudományos főmunkatárs, Budapesti Gazdasági Egyetem, 1087 Budapest, Berzsényi Dániel
utca 6., radacsi.laszlo@uni-bge.hu

Jelen tanulmány a Budapesti Gazdasági Egyetemen működő Budapest LAB – Vállalkozásfejlesztési Központban zajló “Túlélési - növekedési stratégiák a startup-szegmensben” kutatási alprojekt részeként született. A kutatócsoport működését az EMMI Kiválósági Program támogatja.

ÖSSZEFOGLALÁS

A vállalkozói és különösen a startup ökoszisztémák jelentősége akadémiai, üzleti és kormányzati szinten is egyre inkább előtérbe kerül. A cikk célja, hogy általános áttekintést adjon a startup ökoszisztémák elemeiről, a hazai helyzetről és összegezze a startup ökoszisztémák tudományos igényekkel leginkább feldolgozott témakörének, az inkubátorok és akceleratorok szakirodalmának fő megállapításait.

SUMMARY

The significance of entrepreneurial and especially startup ecosystems is becoming increasingly important also at academic, business and government level. The article aims to provide a general overview of the elements of startup ecosystems along with the Hungarian situation, and to summarize the main findings of the literature on startup incubators and accelerators.

1. BEVEZETÉS

A vállalkozásokra nagy hatással van, hogy milyen környezeti kontextusban, milyen ökoszisztémában működnek, amelynek jelentősége akadémiai, üzleti és kormányzati szinten egyre inkább előtérbe kerül (Szerb, 2017; Hernández-González, 2016). Isenberg (2010) az általános vállalkozói ökoszisztémának hat elemét azonosította: politika, kultúra, tőke, piacok, humán tőke és támogatás. A vállalkozói ökoszisztéma elemeinek a World Economic Forum iránymutatásait alapul véve Horváth (2015) az elérhető piacokat, a munkaerőt, a finanszírozási forrásokat, a támogató szervezeteket, mentorokat, a kormányzati, szabályozási környezetet, a kulturális támogatottságot, beleértve a képzési és fejlődési lehetőségeket tekinti. Márkus (2016) a vállalati ökoszisztéma részeként a médiát, a rendezvényeket, a befektetőket, eseményeket, konferenciákat és speciális szervezeteket azonosítja.

Szerb és munkatársai (2018) a hazai vállalkozói ökoszisztéma gyengeségeként a kockázati tőke alacsony értékét, a kifinomult üzleti stratégiák hiányát, az alapvető vállalkozói készségek alacsony voltát és az üzleti lehetőségek felismerésében azonosított - még a volt szocialista közép-kelet-európai régió országaival összehasonlítva is tapasztalható - lemaradást említik. Kiemelik, hogy a vállalkozói aktivitást meghatározó összetevők nem vizsgálhatók elszigetelten, hiszen a végeredményre a legnagyobb hatással a leggyengébben teljesítő elem van.

2. STARTUP ÖKOSZISZTÉMA

A startup vállalkozások körül külön, más ökoszisztémákhoz kapcsolódó, de önállóan is értelmezhető ökoszisztéma alakul ki, amelynek elemei a startup vállalkozások, mentorok, inkubátorok, akceleratorok, közösségi szolgáltatásokat biztosító szervezetek, üzleti angyal befektetők, kockázati tőke befektetők, egyetemek és egyéb közfinanszírozású támogató szervezetek (Hernández-González, 2017). Feld (2012) a startup vállalkozói ökoszisztémát a technológiai alapú vállalkozások és az őket támogató vezetők és segítő szervezetek, mint az egyetemek, kormányzat, befektetők, kapcsolódó szolgáltatók és egyéb érintettek közösségeként értelmezi. A startup ökoszisztémára, mint támogató katalizáló környezetre is tekintenek (NIH, 2014). Fogarassy és Bakosné Böröcz (2016:22) a tiszta technológiai fejlesztések vizsgálata kapcsán ökoszisztéma vagy környezeti rendszer alatt azt a hálót értik, amely a releváns szereplők kapcsolatrendszerének összességét jelenti, részei a politikai döntéshozók, befektetők, tudásközpontok, szaktekintélyek és a már sikeres vállalatok képviselői. Döry (2013) a hazai felsőoktatási intézmények erőteljesebb szerepvállalását sürgette a startup ökoszisztéma építésében. Felhívta a figyelmet, az egyetemeknek a vállalkozói programok, az innováció menedzsmenttel foglalkozó kurzusok (pl.: technológiai-transzfer irodák, prototípusok fejlesztését elősegítő központok, innovációs és üzleti terv versenyek szervezése, egyetemi inkubátorok, hallgatói innovációs központok működtetése) felé való nyitottságának nemzetközi tendenciájára. A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal által támogatott Startup Campus Inkubációs Program erősíti az egyetemek intenzívebb jelenlétét a hazai startup világban (<http://startupcampus.hu>, 2018)

A startup ökoszisztémákat a világ bármely pontján vizsgálva egy színes kavalkáddal találkozunk, amely számos elemből tevődik össze. A startup-ok támogatásával foglalkozó szervezeteket nem könnyű csoportosítani, kategóriákba sorolni. A Startup Europe, amely az Európai Bizottság kezdeményezésére létrehozott, a startup ökoszisztéma résztvevőinek központi találkozóhelye, a következő kategóriákat használja az ökoszisztéma szereplőinek klasszifikálására: startup vállalkozások, startup vállalkozásokkal való együttműködésre nyitott vállalatok, akceleratorok, befektetők, újságírók, bloggerek, egyetemek, női web vállalkozók, hallgatói szervezetek, technológia transzfer irodák, nemzeti kapcsolattartó pontok (<http://startupeuropeclub.eu>, 2018) . A 1. táblázat a Startup Europe klasszifikációjának némileg módosított változatát alapul véve a teljesség igénye nélkül, példákat tartalmaz az egyes kategóriákba tartozó a hazai startup ökoszisztéma szereplőkre.

1. táblázat: A magyar startup ökoszisztéma szereplői

Megnevezés	Példa
Startup vállalkozások	Prezi, Ustream, LegMeIn, Formlabs, Starschema, Shapr3D, stb...
Startup vállalkozásokkal való együttműködésre nyitott vállalatok	E.ON, BlackRock, Knorr-Bremse, Union, MOL, Antenna Hungária, Telenor, NN Biztosító
Startup inkubátorok, akceleratorok	BnL Start, EH Invest, Negos, OXO Labs, Quantum Leap, Vigo Ventures, WSC Incubator, Creative Accelerator, Demola Budapest, MKB Fintechlab, Smart Future Lab, Zrt., Start it@K&H inkubátorprogram, Alba Accelerator, METU Garage, Intellitext startup inkubátor, The ConnectEast Incubator,

Befektetők	Hiventures Kockázati Tőkealap-kezelő Zrt., Széchenyi Tőkealap-kezelő Zrt., Euroventures, Jeremie alapok
Blogok, weblapok	http://cee-startups.com/ , http://startupcafe.hu/ , http://startupdate.hu/ , http://startupper.hu/ https://startupbudapest.blog.hu/
Egyetemi technológiai transzfer irodák	Innotech Műegyetemi Innovációs Park Kft. BME Viking Zrt. eScience Regionális Egyetemi Tudásközpont Kutatás-fejlesztési és Innovációs Igazgatóság INNOCENTER Innovációs Központ Közhasznú Nonprofit Kft Debreceni Egyetem Kutatáshasznosítási és Technológiatranszfer Központ Semmelweis Egyetem Innovációs Igazgatóság BCE Innovációs Központ Nonprofit Kft. Pécsi Tudományegyetem Kutatáshasznosítási és Technológia- transzfer Központ Győri Széchenyi István Egyetem Tudásmenedzsment Központ
Technológia transzfer irodák	ESA Technológia Transzfer Program Iroda
Közösségi irodák	Millenáris Startup Campus, Loffice, Kaptár
Startup versenyek, hackathonok, rendezvények	Startup Safary Budapest, Blastoff startup verseny, HR Tech Startup Competition, SMART Konferencia,
Nonprofit szervezetek, közösség-szervezők	Budapesti Vállalkozásfejlesztési Közalapítvány, HVCA, Ifjúsági Vállalkozásélénkítő Egyesület- Spin-Off Klub, Magyar Startup és Spinoff Egyesület (MSSE), Magyar Innovációs Szövetség Startup Tagozat, Design Terminal, Hungarian Business Angel Network

Forrás: Saját szerkesztés

3. STARTUP INKUBÁTOROK ÉS AKCELERÁTOROK

A startup ökoszisztéma elméleti szempontból a leginkább kutatott területei az inkubátorokhoz és akcelerátorokhoz kapcsolódó témakörök. Vanderstraetena és munkatársai (2016) érvelése alapján, a startup vállalkozások kis méretükből és alacsony működési tapasztalatukból fakadóan hátrányban vannak a nagyobb cégekkel szemben, mely nehézségek a külső környezet erős változékonyságával kiegészülve szükségessé teszik a startupok egyedi és kiemelt támogatását, amelynek hatékony eszközei a startup inkubátorok. A startup inkubátor olyan helyszín, amely jellemzően valamely tudáscentrumhoz, egyetemhez, kutatóhelyhez kapcsolódik és fizikális helyszínt, irodákat és különféle szolgáltatásokat, pl.: mentoring,

tanácsadás, tréningek, befektetői kapcsolatokat biztosít a benne helyet kapó vállalkozások számára (Hernández-González, 2017).

A startup inkubáció jelentősége világszerte növekszik, míg 2011-ben 384-re tették az inkubátorok számát, 2016-ban számukat 7000 körülire becsülték (Vanderstraetena et al., 2016)

Grimaldi és Grandi (2005) az inkubátorok két alapvető típusát különböztette meg a magán és a közfinanszírozású modellt. Magánfinanszírozás esetén az inkubátort alkotó csapat a saját pénzét fekteti az inkubált vállalkozásokba, sokkal jobban bevonódik a cég napi munkájába, a menedzsment döntésekbe így jóval személyre szabottabb támogatást nyújt, szemben a közfinanszírozású inkubátorokkal, amelyek inkább tekinthetők a külső szakértők és az inkubált vállalkozások közötti közvetítőnek.

Fogarassy és Bakosné Böröcz (2016) a startup inkubáció három üzleti modelljét különböztették meg, amelyet a 2. táblázat foglal össze.

2. táblázat: A startup inkubáció üzleti modelljei

Megnevezés	Jellemzők
<i>Tudományos valorizáció üzleti modellje</i>	Az inkubációs struktúra egyetemekhez, kutatóintézetekhez, laboratóriumokhoz kapcsolódik. Képes kihasználni a piacképes és értékes tudományos ismereteket, startup és franchise-vállalatokká aggregálva őket. Az inkubációs tevékenység finanszírozói az egyetemek, kutatóintézetek.
<i>Helyi fejlesztés üzleti modellje</i>	A modell erőssége, hogy egy egész régiót képes átlátni és felismerni az igazán ígéretes startup cégeket, amelyeket átsegít a helyi inkubációs ökoszisztémán. A modell finanszírozása a helyi és regionális önkormányzatok és az inkubációs folyamatban érintett szervezetek kapcsolatrendszeréből származik.
<i>Magánbefektetés üzleti modellje</i>	Magánbefektetők irányítják, a résztvevő startupok lehetséges körét kiterjesztik minden profittal kecsegtető kezdő cégre és üzleti ötletre, függetlenül azok földrajzi elhelyezkedésétől vagy intézményi hovatartozásától. Finanszírozását főképp magánbefektetők biztosítják.
<i>Szponzorációs üzleti modell</i>	Fő célja maga az inkubációs tevékenység végrehajtása és ezzel a vállalkozói réteg stimulációja, a vállalkozói tudat erősítése. Finanszírozása elsősorban közcélú vagy privát forrásokból történik.

Forrás: Fogarassy-Bakosné Böröcz (2016) 62-65. oldal alapján saját szerkesztés

A startup inkubátorok fejlődése során világossá vált, hogy az egyszerű irodahely, illetve az irodai és kommunikációs eszközök biztosításán túl, számos magasabb hozzáadott értékű szolgáltatásra van igény, mint a házon belül nyújtott üzleti támogatás, a kapcsolati hálóhoz való hozzáférés. Az inkubátor által nyújtott szolgáltatási körön túl, hatalmas jelentősége van annak, az inkubátorban mennyire képesek az ott helyet kapó startup-ok számára egyedi,

személyre szabott értékajánlatot biztosítani (Vanderstraetena et al., 2016). Eveleens és munkatársai (2017) az üzleti inkubátorok három generációját különítik el. Az első generációs inkubátorok elsősorban az infrastruktúra biztosítására koncentráltak, majd a második generációs inkubátorok már egyéni üzleti tanácsadással egészítették ki működésüket, a harmadik generációs inkubátorok fő fókusza pedig az inkubált startup-ok kapcsolati hálójának kialakításában nyújtott támogatás.

Az inkubátorok fontos szerepet töltenek be a startup vállalkozások túlélési és növekedési esélyeinek javításában, ugyanakkor az általuk végzett tevékenység hatékonyságának mérése komplikált, több szempontrendszer alapján végezhető, így számos kihívást tartogathat. A leggyakrabban alkalmazott módszertan a cél teljesítmény mérés, amelynek indikátorai az inkubált vállalkozások túlélési rátája és növekedési üteme. A módszer hatékonysága azonban megkérdőjelezhető, hiszen kérdésként merül fel, hogy egy inkubátor segítségnyújtása abban, hogy egy életképtelen startup minimális veszteséggel fejezze be a tevékenységét vajon nem számít-e sikernek, illetve a növekedés mérésének problémái szintén számos bizonytalanságot generálhatnak a módszer alkalmazása során (Vanderstraetena et al., 2016).

Számos nagyvállalat tekint a startup-okra, mint a külső innováció forrásra, melyeket akcelerátor programok keretében támogatnak. Az akcelerátor az inkubátor kiterjesztése, ahová nyílt felhívás alapján jelentkezhetnek a cégek, amelyek közül a kiválasztottak határozott időre szólóan intenzív mentorálásban részesülnek (Hernández-González, 2017). Míg az inkubátorokba az ötlet szintjén álló vállalkozások is helyet kapnak, az akcelerátorokba azon startup cégeket várják, amelyek már kész csapattal, üzleti elképzeléssel és legalább prototípussal rendelkeznek. Vannak inkubátorok, amelyek akcelerátor programokat is indítanak, illetve az utóbbi időben hazai viszonylatban is találhatók pozitív példák vállalati akcelerátor programok indítására.

A vállalati akcelerátor programokra jellemző, hogy a rájuk történő jelentkezés nyilvános, előnyben részesítik a vállalkozó csapatokat az egy személyre épülő cégekkel szemben, meghatározott idejű támogatást biztosítanak, nem egyedi startup-ok, hanem valamely szempont szerint összeválogatott startup-ok csoportjának patronálásában gondolkodnak. Az akcelerátor szolgáltatásait a startupok jellemzően tökerészesedés fejében veszik igénybe. A startupok és a megállapodott vállalatok együttműködése számos kihívással jár, de a közös munka eredményeképpen a megállapodott cégek számos innovatív ötlethez, technológiához férnek hozzá, míg a startup-ok általános vállalati működési tapasztalatokkal gazdagodnak (Kohler, 2016:348). A startup inkubátorok és akcelerátorok közötti fő különbség, hogy a startup életciklus eltérő fázisaiban képesek hatékony segítséget nyújtani, míg az inkubátorok az ötlet fázisában lévő startupok-nak jelentenek kiváló lehetőséget, míg az akcelerátorok már a korai fázisban lévő startupok terepei.

4. KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK

A nemzetközi és hazai startup szakirodalomból levonható következtetések alapján a startup ökoszisztéma egy színes, képlékeny, változó rendszer és nem létezik olyan „recept”, amely iránymutatást ad arra vonatkozóan, mik a jellemzői egy hatékony startup környezetnek, hiszen egy „jó” startup ökoszisztéma jellemzői földrajzi helyenként és időben is változékonyságot mutatnak. Kitekintve a hazai helyzetre elmondható, hogy a magyar startup világ az elmúlt évtizedben komoly fejlődést produkált, az ökoszisztéma minden elemében találunk elkötelezett szereplőket. Az ökoszisztéma további föllendülése szempontjából azonban elengedhetetlen, hogy az egyes szervezetek funkciói és hatóköre kiforrottabbá váljon, elengedhetetlen az eddigi eredmények szakértői értékelése, különösen a közfinanszírozásból működő szervezetek hatékonyságának független értékelése, jó

gyakorlatok keresése. Egyre erőteljesebben jelentkezi az igény egy olyan ernyőszervezet létrehozására is, amely irányítúként szolgálhat a magyar startup világban való eligazodáshoz.

5. IRODALOMJEGYZÉK

- Döry, T. (2013): A startup ökoszisztéma hiányzó pillére, Figyelő: Gazdaságpolitikai Hetilap 57:(36) pp. 48-49.
- Eveleens, C.P., van Rijnsoever, F.J. –Niesten, E. M. M. I. (2017): How network based incubation helps Start-up Performamce a systematic review against the background of management theories, The Journal of Technology Transfer, Vol. 42. Issue 3. pp. 676-713
- Feld, B. (2012). Startup Communities: Building an Entrepreneurial Ecosystem in Your City. New Jersey, John Wiley & Sons
- Fogarassy Csaba – Bakosné Böröcz Mária (2016): Tiszta fejlesztések inkubációjának „jó gyakorlata” politikai döntéshozók részére a megfelelő startup környezet kialakításához, Elérhető:
http://real.mtak.hu/34726/1/A_TISZTA_TECHN_politikai_donteshozoknak_Fogarassy_Borocz_u.pdf, Letöltés dátuma: 2018. szeptember 25.
- Grimaldi, R.-Grandi, A. (2005): Business incubators and new venture creation: an assessment of incubating models, Technovation 25 pp.111–121.
- Hernandez, C. – Gonzalez, D. (2016): Study of the Start-Up Ecosystem in Lima, Peru: Analysis of Interorganizational Networks. Journal of Technology Management & Innovation. 2017, Vol. 12 Issue 1, pp. 71-83
- Horváth Zs. (2015): Start-up education and training: current state and future challenges In: Tabatha Griffin (szerk.) postgraduate research papers: a compendium. Adelaide: National Centre for Vocational Education Research (NCVER), 2015. pp. 88-113.
- Isenberg, D. J. (2010): How to start an entrepreneurial revolution. Harvard Business Review, 88(6),pp. 40-50.
- Kohler, T. (2016): Corporate accelerators: Building bridges between corporations and startups, Business Horizons, May-Jun, 2016, 59 3, pp. 347-357
- Márkus, M. (2016): Mérlegen a hazai start-upok Logisztika - Informatika – Menedzsment 1:(1) pp. 195-208.
- Szerb, L. (2017): A vállalkozói ökoszisztéma Magyarországon a 2010-es években – helyzetértékelés és szakpolitikai javaslatok. Vezetéstudomány / Budapest Management Review, 48 (6-7). pp. 2-14. DOI <https://doi.org/10.14267/VEZTUD.2017.06.01>
- Szerb, L., Vörös, Zs., Páger, B., J. Acs, Z. J., Komlósi, É. (2018): Case Study on the Hungarian new tech entrepreneurial ecosystem, FIRES research report, D5.8 (2018), Elérhető: <http://www.projectfires.eu/wp-content/uploads/2018/01/D5-8-Case-Study-Complete.pdf>, Letöltés dátuma: 2018. április 3.
- Vanderstraetena;J. - Witteloostuijn, A - Matthyssens, P.- Andreassid, T. (2016): Being flexible through customization – The impact of incubator focus and customization strategies on incubatee survival and growth; Journal of Engineering and Technology Management, Volume 41, July–September 2016, pp. 45-64.
<https://startupbudapest.blog.hu/>, Letöltés dátuma: 2018. július 17.
<http://startupeuropeclub.eu/>, Letöltés dátuma: 2018. július 8.
<http://cee-startups.com/>, Letöltés dátuma: 2018. július 18.
<http://startupcampus.hu>, Letöltés dátuma: 2018. augusztus 7.
<http://startupper.hu/>, Letöltés dátuma: 2018. augusztus 12.
<http://startupcafe.hu/>, Letöltés dátuma: 2018. augusztus 18.
<http://startupeuropeclub.eu>, Letöltés dátuma: 2018. augusztus 25.
<http://startupdate.hu/>, Letöltés dátuma: 2018. augusztus 28.